

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Institut mezioborových studií Brno

Sociální aspekty spolupráce Policie ČR a obecní policie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí bakalářské práce :
doc. Ing. Antonín Řehoř CSc.**

**Vypracoval:
Tomáš Havránek**

Brno 2006

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Policie ČR a městská policie, sociální aspekty spolupráce“ zpracoval samostatně a použil jsem jen literaturu uvedenou v seznamu literatury, který je v práci uveden.

Kutná Hora dne 26. 3. 2006

.....
Tomáš Havránek

Poděkování

Děkuji panu doc. Ing. Antonínu Řehořovi, CSc. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Také by chtěl poděkovat své manželce Haničce za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

Tomáš Havránek

OBSAH

Úvod	2
1. Postavení a právní úprava součinnosti služby Policie ČR a obecní policie	4
1.1 Právní základy součinnosti	4
1.2 Obecné formy součinnosti I	12
1.3 Shrnutí poznatků	16
2. Současný stav spolupráce a jeho sociální aspekty v kontextu vývoje společensko-politické situace	17
2.1 Historie a současnost sociálních aspektů policejní práce a negativní tendence ve spolupráci s veřejností	18
2.2 Současné problémy v práci Policie ČR a obecní policie	24
2.3 Bezpečnost a prevence	28
2.4 Postavení policistů ve společnosti - komunitě	31
2.5 Hlavní sociální aspekty spolupráce Policie ČR a obecní policie na úseku prevence	34
2.6 Shrnutí poznatků	37
3. Návrhy na zlepšení vztahů Policie ČR a obecní policie	38
3.1 Obecné návrhy možných legislativních změn	38
3.2 Konkrétní návrhy na zkvalitnění součinnosti	40
3.3 Shrnutí poznatků	42
Závěr	43
Resumé	45
Anotace	46
Seznam použité literatury	47

Ú v o d

Závažné politické a hospodářské změny, ke kterým v naší společnosti došlo po roce 1989 si vyžádaly provedení zásadních změn v mnoha oblastech našeho života.

V oblasti státní správy a výkonu státní moci spatřujeme změnu zejména v novém institucionálním zabezpečení samosprávy obcí a měst, kdy základem nové koncepce je obnova obecního zřízení.

Prvním krokem k realizaci této nové koncepce bylo přijetí ústavního zákona č. 294/1990 Sb., kterým se doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., a ústavní zákon č. 143/1968 Sb.

Dalším krokem v této nové koncepci bylo přijetí zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, který umožnil v rámci samostatné působnosti obcím a městům zabezpečit si místní záležitosti veřejného pořádku.

Téma spolupráce Policie ČR a obecní policie a její sociální aspekty jsem si zvolil do své závěrečné práce, jelikož jsem vykonával službu na Obvodním oddělení Policie ČR v Kácově, poté v Čáslavi a v současné době ve funkci zástupce vedoucího dopravní služby na ředitelství policie v Kutné Hoře a na všech těchto postech jsem se setkával se strážníky obecní policie a měl jsem tak možnost sledovat jejich práci od samotného vzniku obecní policie až do současnosti a chtěl jsem zmapovat současný stav v oblasti součinnosti a spolupráce těchto dvou bezpečnostních složek a jejich sociálních aspektů a postupného budování vzájemných vztahů, a to jak v obecné tak konkrétní rovině.

V mé práci jsem se zaměřil na rozbor stávající právní úpravy, která přímo upravuje postavení, úkoly a součinnost obou policí a právní podmínky vzniku obecní policie. Při zpracování mé práce jsem vycházel z právní úpravy platné k 31.12.2005. Rovněž jsem popsal obecné formy součinnosti obou subjektů.

Dále jsem zmapoval součinnostní vztahy pořádkové a obecní policie, popsal jsem konkrétní formy součinnosti a úkoly obou subjektů na úseku zabezpečování veřejného pořádku, doprav, boje s kriminalitou a prevence. Rovněž jsem se snažil o objektivní posouzení podílu jednotlivých subjektů na zajištění ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku.

Za cíl jsem si vytkl posoudit, zda sociální aspekty spolupráce Policie ČR a obecní policie, jsou na požadované úrovni a na závěr mé práce jsem podal návrhy na zlepšení součinnostních vztahů pořádkové a obecní policie a to z hlediska legislativní úpravy a navrhl jsem konkrétní možnosti zlepšení součinnosti.

Kromě literatury, která byla již k této problematice publikována jsem ve své práci použil jednak vlastních zkušeností získaných při výkonu služby a jednak informací od kolegů z Okresního ředitelství Policie ČR v Kutné Hoře, z Městské policie Kutná Hora a Čáslav, které oni získali při každodenním výkonu služby. Velmi mi také pomohla konzultace s ředitelem Městské policie Čáslav a Kutné Hory.

Bez těchto cenných informací bych nemohl práci uskutečnit a učinit si správnou představu o skutečném stavu těchto subjektů.

Při zpracování práce jsem využil metodu sekundární analýzy dostupných pramenů, pozorování a rozbor vlastních zkušeností.

1. Postavení a právní úprava součinnosti služby Policie ČR a obecní policie

V následující kapitole chci krátce poukázat na právní rámec součinnosti Policie ČR a obecní policie, na jeho současný stav a zhodnotit jeho současný stav. Chci se zamyslet nad tím, zda současná právní úprava postihuje celý záběr spolupráce těchto dvou subjektů a pokusím se o nástin celého legislativního spektra, který tuto problematiku řeší. V závěru se zmíním i o možnosti uzavírání rámcových dohod o spolupráci Policie ČR a obecní policie, dle místní situace v jednotlivých regionech a to jak ze strany místní samosprávy, tak i Policie ČR, které by jistě přispěly ke zdokonalení spolupráce a tím i k větší spokojenosti veřejnosti.

1.1 Právní základy součinnosti

„Zajištění klidu a pořádku ve společnosti je jedním z prioritních úkolů každého demokratického státu. Jedná se o vytvoření příznivého klimatu pro činnost a fungování všech složek, orgánů, organizací a institucí státu, jakož i každodenního života občanů. V systému orgánů odpovědných za plnění úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti má prioritní postavení Policie České republiky, která je koncipována jako ozbrojený bezpečnostní sbor plnící úkoly v uvedené oblasti společenských vztahů v rozsahu vymezeném ústavními zákony, zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy".¹⁾

---

¹⁾MACEK, P., FILÁK, A. Pořádková činnost policie. 1. vydání, Praha: POLICE HISTORY, 2002 s. 1

„Posláním Policie České republiky /dále jen Policie ČR/ je tedy tento stav garantovat. Kromě Policie ČR se na tomto úkolu podílí celá řada dalších subjektů, přičemž mezi nejvýznamnější patří obecní policie. Přesto je však Policie ČR hlavním garantem stavu veřejného pořádku a bezpečnosti. Vzhledem k tomu, že oba jmenované subjekty jsou spojeny společnou věcnou působností, tedy okruhem problémů, které musí řešit je mezi nimi nutná součinnost. Součinností tedy rozumíme sladění činnosti všech subjektů bezpečnostního systému, podílejících se na plnění společných zájmů a úkolů za optimálního nasazení všech sil a prostředků k dosažení daného cíle“.

Aby však byla součinnost účinná je nezbytné, aby tyto vztahy mezi zainteresovanými subjekty byly regulovány v určitých právních formách. Jedná se o normativní právní akty prvotní /primární-zákonné/ a o normativní právní akty odvozené /sekundární - podzákonné/.

Základní právní normou upravující činnost Policie ČR je zákon ČNR číslo 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno, že Policie ČR plní své úkoly v rozsahu vymezeném ústavními zákony, zákony a ostatními obecně závaznými předpisy. Policie ČR je podřízena Ministerstvu vnitra ČR a její činnost řídí Policejní prezidium ČR /pokud zákon nestanoví jinak/, v jehož čele stojí policejní prezident. Policie ČR je tvořena Policejním prezidiem ČR útvary s působností na celém území státu a útvary s územně vymezenou působností.

Dále z hlediska potřeb efektivního plnění daných úkolů dochází uvnitř policie k jisté dělbě věcné působnosti, což nachází odraz v jejím vnitřním členění na jednotlivé služby. Prioritní postavení mezi těmito službami zaujímá služba pořádkové policie. Tento článek systému policejních služeb se zaměřuje na plnění základních policejních úkolů, které ve svém souhrnu představují východisko pro činnost policie jako celku i pro její další

organizační články.

Základní interní normativní instrukcí upravující činnost pořádkové policie je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 120/2002, kde jsou stanoveny základní úkoly, které tato služba v rámci své působnosti plní. Jedná se o úkoly na těchto úsecích:

- ochrany veřejného pořádku,
- boje s kriminalitou,
- trestního řízení, odhalování a projednávání přestupků,
- dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu,
- železniční přepravy,
- ochrany státních hranic a pobytu cizinců,
- spolupráce s orgány obcí při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku,
- plní i další úkoly podle potřeb a požadavků v součinnosti s dalšími službami policie, případně ve spolupráci s dalšími ozbrojenými sbory.¹⁾

Právní podmínky pro existenci a činnost obecních a městských policií byly položeny přijetím zákona ČNR č. 553/1991 Sb., o obecní policii, který nabyl účinnosti dne 1.1.1992. Tento zákon má pro obecní policii, mezi ostatními právními normami, jimiž se ve své činnosti tato policie řídí, výsadní postavení, když formuje podmínky její existence a činnosti a zároveň je i rozhodující právní normou, vyjadřující charakteristiku institutu obecní policie. Zákon byl dále novelizován celou škálou zákonů, nejnověji z. č. 311/2002 Sb., a 320/2002 Sb., přičemž úpravy z roku 2002, s účinností od 1. 1. 2003, lze považovat za doposud nejrozsáhlejší a nejpodstatnější. Uvedený zákon zde pojmenovává policii jako orgán obce.

---

¹⁾ ZP PP ČR č. 120/2002, kterým se stanoví zásady pro činnost výkonných organizačních článků služby pořádkové policie, čl. 2

„Obecní /městskou policii/ lze charakterizovat jako /ozbrojený/ komunální policejní bezpečnostní sbor, zřizovaný /ev. rušený/ zastupitelstvem obce nebo města jako úzce specifický ORGÁN OBCE /města/, jehož veřejně prospěšnou činností zajišťuje obec /město/ klid a pořádek na svém území. Hlavním posláním obecních a městských policií je především zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, jako jednoho ze stěžejních úkolů, ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti, v rozsahu vymezeném ústavními zákony, zákony a dalšími obecně závaznými právními předpisy. V institutu obecní policie jde tedy o část veřejné správy - samosprávy, spolupodílející se na bezpečnosti občanů a-např. majetku v daném obecním /městském/ teritoriu“.¹⁾

„Charakteristika obecní /městské policie/ je tedy dána i ústavními zákony, zákony, a dalšími obecně závaznými právními předpisy a podzákonnými akty, které vytvářejí rámec činnosti obecní policie, stanovují její kompetence, rozsah činnosti, práva, povinnosti, oprávnění jejich pracovníků ve výkonu služby - strážníků“.²⁾

„Při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů strážníci zejména:

- přispívají k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- dohlíží nad dodržováním pravidel občanského soužití,
- přispívají v rozsahu stanoveném tímto nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- odhalují přestupky a jiné správní delikty,
- upozorňují fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k nápravě“.³⁾

---

¹⁾MACEK, P., HÁJEK, V. Obecní policie II. Praha: PA ČR, 2003. s. 38

²⁾MACEK, P., HÁJEK, V. Obecní policie II. Praha: PA ČR, 2003. s. 38

³⁾MACEK, P., HÁJEK, V. Obecní policie II. Praha: PA ČR, 2003. s. 38

Právní úpravy, vztahující se k činnosti obecní policie, mají v naprosté většině charakter závazných norem celostátní působností, s výjimkou těch, které mají místně platnou působnost. Povinnosti /zákazy/ v nich uložené nemusejí být a také nejsou ve srovnání činností obecních a městských policií u nás působících zcela totožné, protože obecně závazné vyhlášky měst a obcí, přijaté ve věci veřejného pořádku, jsou typické pro řešení místních záležitostí veřejného pořádku. Takovéto vyhlášky měst a obcí jsou pak charakteristické /specifické/ pro konkrétní městskou /obecní/ policii, dohlížející nad jejich praktickou realizací.

Činnost obecních a městských policií se tedy odvíjí z řídicího fenoménu obcí a měst a postrádá celostátně nadřazený sjednocující prvek, což má za následek, že jejich kvalitativní úroveň může být značně odlišná. To je zároveň i jedna z odlišností ve srovnání obecní policie s Policií ČR.

Závazným základem pro spolupráci a součinnost obecní policie a Policie ČR je z pohledu obecních a městských policií zákon ČNR č. 553/1991 Sb., o obecní policii, který v § 1, odst. 4), přímo ukládá obecní policii povinnost spolupracovat při plnění svých úkolů s Policií ČR. „Konkrétnější součinnost obecní policie a Policie ČR vychází i z dalších ustanovení zákona o obecní policii, kdy je strážníkům např. ukládána povinnost bez zbytečných odkladů oznamovat Policii ČR důvodná podezření, že byl spáchán trestný čin a případně též zajistit místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob. Strážník je dále povinen oznamovat příslušnému orgánu i podezření v případě zjištění o spáchání přestupku /nebo jiného správního deliktu/, jehož projednání patří do působnosti tohoto orgánu“.¹⁾

---

¹⁾ MACEK, P., HÁJEK, V. Obecní policie II, Praha: PA ČR, 2003. s. 146

„Součinnost obecní policie ve vztahu k Policii ČR je tímto zákonem formulována i pro oblast oprávnění v případě předvádění osoby na Policii ČR. Osoba, která odmítla vyhovět výzvě strážníka k prokázání totožnosti, nebo nemůže ani po poskytnutí nezbytné součinnosti strážníka svou totožnost prokázat, nebo se při zjišťování totožnosti prokáže, že je osobou hledanou policií je jí strážník oprávněn předvést na Policii ČR“.

„Strážníci jsou rovněž oprávněni přikázat každému, aby na nezbytně dlouhou dobu nevstupoval na určená místa, případně se na nich zdržoval. Realizací tohoto oprávnění je strážník zplnomocněn i na žádost policisty Policie ČR.“¹⁾

„Strážníkům ze zákona nepřísluší řešit nebo projednávat zjištěný přestupek v řízení o přestupcích, ve správním řízení. V takových případech mají oznamovací povinnost ve vztahu ke kompetentním orgánům. Obecní policie oznamuje Policii ČR přestupky, jejichž projednávání patří do kompetence Policie ČR.“²⁾

„Součinnost a spolupráce Policie ČR při řešení místních záležitostí veřejného pořádku je jen rámcově stanovena zákonem ČNR č. 283/1991 Sb., o PČR, ve znění pozdějších změn a doplňků.“³⁾

Zásadním normativním právním aktem, který upravuje součinnostní vztahy mezi Policií ČR a obecní policií je nařízení vlády České republiky č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů PČR k orgánům obcí a obecní policii. Policejní útvary jsou vládním nařízením oprávněny vyjadřovat se:

---

¹⁾) Tamtéž s. 146

²⁾) Tamtéž s. 146

³⁾) MACEK, P., HÁJEK, V. Obecní policie II, Praha: PA ČR, 2003. s. 144

- k návrhům obecně závazných vyhlášek a jiných opatření obcí,
- k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- na požádání obecní rady se určený zástupce policejního útvaru zúčastňuje na jejich přípravě,
- na základě svých poznatků doporučují orgánům obcí přijetí opatření k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- napomáhají při preventivní a výchovné činnosti obcí k ochraně veřejného pořádku, zejména účasti svých zástupců na přednáškách zaměřených na předcházení protispolečenské činnosti a na výchovu občanů k dodržování obecně závazných právních předpisů.

„Předpoklad pro skutečně širokou spolupráci všech složek podílejících se na zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku vytváří to ustanovení zmiňovaného nařízení vlády České republiky, v němž se stanoví, že všechny tři subjekty tohoto spolupracujícího trojúhelníku-policejní útvary, orgány obcí, obecní policie - mají možnost dohodnout si podrobnosti této spolupráce při zohlednění místních podmínek, za kterých by byla tato spolupráce uskutečňována“.¹⁾

Interní normativní instrukcí, Závazným pokynem policejního prezidenta č. 28/1997 bylo uloženo ředitelům Policie ČR s územně vymezenou působností, aby případě uzavření dohody o spolupráci mezi městem /obcí/ a útvarem Policie ČR nebyla tato dohoda v rozporu s textem dohody uvedené v příloze tohoto pokynu.

Potřeba uzavření dohody o vzájemné spolupráci však vyplývá z konkrétních požadavků a závisí na úrovni spolupráce mezi uvedenými subjekty. Myslím si, že pokud je součinnost mezi těmito subjekty na vysoké úrovni není třeba takovou dohodu uzavírat.

---

¹⁾ MACEK,P.,HÁJEK,V. Obecní policie II, Praha: PA ČR, 2003. s. 147

Další právní úpravou je vyhláška ministerstva vnitra č. 88/1996 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii. Tento zákon mimo jiné i nově stanoví jednotné prvky stejnokrojů strážníků a motorových vozidel obecní policie, používaných k plnění úkolů obecní policie, kterými je dáno odlišení od Policie ČR.

Vyhláška také ve svém prvním oddílu řeší otázku odborných předpokladů strážníků k výkonu jejich povinností a oprávnění. Strážník musí obstát při zkoušce před zkušební komisí ministerstva, což je předpokladem k vydání osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. Strážník musí při ověřování znalostí pro získání osvědčení k výkonu svého povolání prokázat znalosti ústavního pořádku České republiky a právní úpravy v oblastech obecní policie, obecního zřízení, shromažďování, Policie České republiky, trestního práva, živnostenského podnikání, zbraní a střeliva, přestupků, správního řízení, bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, provozování soukromých bezpečnostních služeb. Dále pak strážník musí prokázat dovednosti ze sebeobrany a použití donucovacích prostředků, které ověřuje okresní ředitelství Policie ČR. Tento součinnostní vztah upravuje Závazný pokyn policejního prezidenta č. 9/1998, kterým se stanoví postup Policie ČR při zajišťování výcviku strážníků obecní policie, výkonu oprávnění a používání donucovacích prostředků.

Po úspěšném absolvování je pak strážníkovi vystaveno potvrzení o úspěšném složení zkoušky, které je pak povinen předložit před zmiňovanou komisí MV, na jejímž základě je pak vydáno výše uvedené osvědčení.

1.2 Obecné formy součinnosti

Uvedené vztahové vazby postavené na právních základech, jsou podstatou při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Pro bezprostřední výkon zabezpečování těchto úkolů v terénu a praxi jsou rozhodující oba spolupracující policejní sbory.

Z obecného pohledu můžeme spolupráci charakterizovat jako koordinovaný postup alespoň dvou subjektů v rámci určitého systému, zejména mezi součinnost uskutečňujícími subjekty řízení, v zájmu cíleného působení na konkrétní objekt, k docílení určitého stavu jako vyjádření a realizaci kompetencí těchto subjektů.

Potřebu spolupráce a součinnosti Policie ČR s obecní policií, zejména při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, navozuje sám předmět její činnosti. Policie ČR a obecní policie plní bezprostředně a každodenně základní policejní úkoly zejména na úseku ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Tato součinnost je chápána jako složitý proces vyžadující koordinaci sil a prostředků.

Obsahem součinnosti při zabezpečování ochrany veřejného pořádku je společná, organizovaná a plánovaná činnost služby pořádkové policie a obecní policie, zaměřená na:

- upevňování ochrany veřejného pořádku,
- zintenzivnění boje s jeho narušiteli a pachateli trestné činnosti,
- vytváření příznivých podmínek pro praktickou aplikaci právních norem vztahujících se k veřejnému pořádku a jeho ochraně,
- provádění preventivních opatření zejména za účelem zjišťování a odstraňování podmínek a příčin vedoucích k narušování veřejného pořádku a páčání trestné činnosti,
- výchovu občanů k dobrovolnému dodržování zásad zákonnosti,

Takto charakterizovaná činnost vykazuje určité charakteristické znaky:

- součinnost předpokládá sladění různých opatření a úkonů na určitém teritoriu v čase dle daného cíle,
- subjekty součinnosti jsou plně samostatné, nemají vzájemnou podřízenost nebo závislost,
- součinnost Policie ČR s obecní policií je vytvářena na základě právních norem, ve kterých jsou upravena pravidla upravující v zájemné vztahy a úkoly,
- účelem součinnosti Policie ČR a obecní policie je sjednocení koordinace jednotlivých složek v úsilí v boji při ochraně veřejného pořádku a v boji s trestnou činností za efektivního, cílevědomého využití všech možností, kterými tyto subjekty disponují.

Podstatným faktorem zákonem dané spolupráce a součinnosti je jejich skutečná praktická realizace, jejíž rozsah a kvalita je dána prostředím a podmínkami, za nichž se uskutečňuje a při které hrají podstatnou roli vzájemné osobní vztahy zejména vedoucích pracovníků obecní policie a Policie ČR, jejich řídicími články počínaje a výkonnými složkami konče.

Kvalitní a efektivní plnění úkolů obecních a městských policií ve spolupráci s Policií ČR je mimo jiné závislé i na komplexnosti, rozsahu a vhodném výběru konkrétních, optimálních forem spolupráce, vzhledem k požadovanému výsledku. Mezi takovéto formy můžeme zařadit:

- vzájemnou výměnu informací, poznatků získaných zkušeností, týkajících se styčného předmětu činnosti,
- společnou analytickou činností, která by měla předcházet vlastní, konkrétní spolupráci,
- vzájemné, rychlé a vyčerpávající plnění oboustranných požadavků a dožádání,
- společné plánování, nasazení sil, prostředků, společného postupu

- při součinnosti, zejména u akcí, směřujících k ochraně a zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti,
- rozdělení si úkolů při konkrétních akcích nebo celkovém všeobecném působení na daném teritoriu tak, aby byl požadovaný efekt zajištěn a ideálně a maximálně byly využity objektivně dané možnosti obou policejních sborů,
  - společné provádění činnosti, vymezení úkolů a opatření v určitých oblastech.

V současné době jsou využívány všechny výše uváděné formy, i když v poslední době se od společně prováděné činnosti postupně upouští a není již tak četná. Podstata problému společného provádění činnosti spočívá v rozdílných pravomocích strážníků a policistů, což však nevylučuje, aby některé formy činnosti byly prováděny společně. Společně by např. mohly být prováděny činnosti při záchranných pracích, živelních pohromách, katastrofách apod..

Z uvedených forem činnosti jsou nejvíce využívány vzájemná výměna informací a plnění oboustranných požadavků a dožádání, které vyplývají z každodenních plnění úkolů.

Společné úkoly příslušné městské policie a Policie ČR dlouhodobého charakteru jsou nebo mohou být upraveny písemnou smlouvou, dohodou, jak již bylo výše uvedeno. Tato smlouva nebo dohoda stanovuje rámcový základ spolupráce na daném územním teritoriu, rozsah spolupráce a případné další náležitosti. Spolupráce střednědobého nebo krátkodobého charakteru by měla být určována na pravidelných týdenních až čtrnáctidenních schůzkách nejvyšších představitelů obecní policie a Policie ČR.

Druhou rovinou, na niž se spolupráce obou policíí rozvíjí, je přímá spolupráce a součinnost strážníků policistů při vlastním průběhu služby. V praxi tak dochází ke vzájemné informovanosti o páchání nežádoucí činnosti, jejíž řešení spadá do kompetence té které policie, spojují se početní síly při plánovaných akcích na zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti či operativně, při náhle vzniklých událostech. Vzájemně se uskutečňuje nahlašovací povinnost, oboustranná výpomoc při nahlašování události a objektivní absenci lidského potenciálu strážníků a policistů, případně potřebných prostředků a tak podobně.

Jestliže je prováděna i další součinnost a spolupráce, kterou zákonné akty jen naznačují, výslovně nezakazují nebo nevylučují, svědčí to jen o kvalitativně vysoké úrovni této spolupráce a oboustranném zájmu na optimální ochraně veřejného pořádku, obecné bezpečnosti, bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, a potřebného přístupu v boji proti kriminalitě.

Myslím si, že hodnocení součinnostních vztahů je závislé na objektivním posouzení podílu jednotlivých subjektů na ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Předpokladem pro dobré součinnostní vztahy, jsou ale vztahy osobní a to ať na úrovni výkonných pracovníků či pracovníků řídicích. Takový vztah je pak základem pro společnou spolupráci a aktivní řešení pracovních problémů. Pokud jsou vztahy na dobré úrovni jedná se o ideální stav, přičemž pak může dojít k rozšíření forem činností.

Vznikem obecní policie se zaplnila určitá mezera v zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, neboť se domnívám, že obecní policie hraje důležitou roli v omezování negativních jevů ve společnosti a tím přispívá k jejímu bezporuchovému chodu a rozvoji. Tato činnost již tedy není výhradní doménou Policie ČR, která nemohla v plné míře zajistit všechny úkoly na tomto úseku. Obecní policie si tedy našla místo mezi bezpečnostními subjekty a stala se tak fungující a opodstatnělou složkou

veřejného života.

1.3 Shrnutí poznatků

Z právních základů součinnosti a z uvedených obecných forem vyplývá, že spolupráce Policie ČR a obecní policie je nutná a má své opodstatnění ve společnosti. Je však nutné, aby si tyto složky nekonkurovaly, ale úzce spolupracovaly, rozdělily si sféry vlivu a vzájemně se doplňovaly. Rovněž je nutné aby ze strany vedení samospráv a vedení Policie ČR byla úzká spolupráce, aby pravidelně byla prováděna výměna zkušeností na společných setkáních a zde byla spolupráce mezi těmito dvěma složkami pravidelně vyhodnocována, aby bylo dosahováno stále lepších výsledků. Rovněž se jako vhodné jeví uzavírat dle problematiky jednotlivých lokalit, rámcové dohody o spolupráci mezi těmito dvěma složkami. Na základě těchto dohod je pak možné účinněji spolupracovat na úseku veřejného pořádku při ochraně zdraví a majetku občanů.

2. Sociální aspekty spolupráce Policie ČR a obecní policie

Jak jsem se již zmínil v předchozí kapitole není problém v kvalitě spolupráce mezi Policií ČR a obecní policií, ta je dle mého názoru na velmi dobré úrovni. Problém spočívá v nedostacích v legislativě.

Obecní policie, jak se ukázalo si našla ve společnosti své nezastupitelné místo a přes počáteční rozpaky je respektována nejen ze strany veřejnosti, ale i ze strany Policie je brána jako rovnocenný partner a nepostradatelný pomocník. Postupně se vymezují sféry vlivů a je dosahováno toho, že tyto dvě složky si nekonkurují, ale vzájemně se doplňují.

Chci se v této kapitole zaměřit na postupný vývoj této spolupráce a její sociální aspekty s ohledem na měnící se situaci ve společnosti.

2.1 Historie a současnost sociálních aspektů policejní práce a negativní tendence ve spolupráci s veřejností

Úzká vazba mezi policií a místními občany byla samozřejmostí po dlouhá léta fungování všech policejních sborů na celém světě. „Při výkonu obchůzkové služby v okrsku plní policejní inspektor (mimo jiné) tyto úkoly: předchází a zabraňuje páchání trestných činů, činí preventivní opatření k předcházení a zabraňování páchání trestných činů a přestupků v rámci obchůzky spolupracuje s představiteli orgánů obcí, občany a obecní policií“ (Závazný pokyn PP č.120/2002). „Četník se musí snažiti, aby si osvojil ve svém obvodu co možno důkladnou místní a osobní znalost, neb tím se mu značně usnadní plnění služebních povinností“.

(Služební instrukce pro četnictvo,1920)

Ve dvacátém století se, ale policie začala obyčejným lidem v komunitách čím dál více vzdalovat. Stejně jako zločinci se specializovala . Na její fungování bylo třeba více peněz, více lidí, nové zákony. Úspěch policejní práce byl měřen počtem chycených a potrestaných zločinců. Policie se pomalu, ale nezadržitelně stávala servisní organizací pro darebáky a účastníkem uzavřené a málo komu přístupné hry na „ Policajty a zloděje“. Pátrání, usvědčování, chytání, hledání, nutnost držet krok s jejich novými metodami, technologiemi a nápady. Dvě specializované a ve zločinu vyškolené složky (darebáci a policisté) si vyřizovali mezi sebou svou agendu. Ostatní občané, hru sledovali s čím dál větší vzdáleností, až se jí přestali zcela účastnit. Darebáci, když zrovna neokrádali jeden druhého, potřebovali pochopitelně běžné občany jako zdroj svých příjmů. Policisté zase jako zdroj svých informací. S občany se přestali při své práci nejen potkávat, ale bohužel se přestali o sebe i vzájemně zajímat. Postupným odcizováním došlo zcela logicky k tomu, že policista umí komunikovat a správně jednat se zločincem , protože je k tomu vyškolen a zatímco s běžným bezúhonným občanem ne.

Když se s ním setká , jedná s ním buď také jako s darebákem, a nebo zcela vypadne z role. Bezúhonný občan, jelikož přestal policisty potkávat, přestal mít přehled o tom , co vlastně dělají. Je to podobné, jako když se práce, která živí rodinu, vystěhovala ven z domu. Když řemeslník pracuje doma, v domácí dílně, tak jeho děti mají jasný přehled o tom, co rodinu živí a co otec přesně dělá. Jsou pak shovívavější k jeho postojům, chápou jeho únavu a respektují jeho rozhodnutí. Když je unavený a nevrlý neberou to příliš vážně, protože chápou z čeho tyto stavy pramení. Jestliže, ale chodí každé ráno do práce a za tmi se vrací rozumí , že kdesi vytváří cosi,co je živí,ale znají to jen z doslechu. Přímo „ v akci “ ho nikdy neviděly a proto jsou k jeho únavě , náladám a jiným průvodním jevům poněkud méně tolerantní.

Ve vztahu policie-bezúhonný občan nastal podobný vztah odcizení. Občan ví, že má policii, která ho chrání před těmi největšími a nejnebezpečnějšími zločinci a je mu zřejmé, že koná záslužnou činnost, ale všechno to ví jen z doslechu. Policistu přímo v nějaké takové velkolepé chvíli vidí jen málokdo a nebezpečného zločince zrovna tak. Za to se setkává častěji s policistou vypisujícím mu pokutový lístek za špatné parkování, s policistou zastavujícím ho na silnici a z dozorcím na oddělení, kterému přijde oznámit, že má zase vykradené auto.

Policista je po každé v roli, která není vděčná ani příjemná a málokdy z ní pro občana plyne něco pozitivního. Setkání policie-bezúhonný občan se tím redukuje pouze na problémové kontakty.

Ve výsledku zcela pochopitelně nastane to, co nastat muselo.

Policie, čím dál úspěšnější v odhalování zločinců, vysoce specializovaná a pracující s vysokým osobním nasazením očekává , že občan jí bude vděčný, bude jí milovat, ctít a vážit si jí za všechno, co pro něj dělá. A je velmi rozčarovaná, že tomu tak není. Občan v nejrůznějších průzkumech vyjadřuje čím dál menší spokojenost s prací policie a jeho

důvěra v ní klesá. Tento stav známe dobře i z České republiky.

Kromě již zmiňovaných sociálních aspektů, spočívá podstata tohoto problému, také v tom, že občan nemá přehled o pravidlcech této "hry", ale i to, že se ji neúčastní a že ani nezná "hrací plochu", do této hry nevidí a co je nejzávažnější problém,..celé to z daní platí.

Zločinec , který krade a loupí a je chycen při činu, je za přísného dohledu justice, advokátů a různých nevladních organizací a občanských iniciativ řádně ošetřen , trpělivě vyslechnut, ubytován a nasycen . Vyškolený a poučený policista jej netluče , neřve na něj , není nevrlý, věnuje se mu , zná všechna jeho práva a ta dodržuje. Dbá na to , aby darebák nebyl davem lynčován a hlídá ho ,aby si neublížil. Není neobvyklé, že si zločinec pochvaluje ,že policista byl prvním člověkem , který mu v životě naslouchal. Za tuto péči standardní darebák nepřináší do státní pokladny (tedy do té, která policistovi přispívá na jeho chléb) ani korunu, naopak z ní bude během svého pobytu ve vězení ještě dále čerpat. O nějaké náhradě škody, kterou někomu (případně státu) způsobil to obvykle také není . Od toho si přece všichni až na něj platí pojištění. Když to srovnáme z daňovým poplatníkem, který každý večer telefonuje na policejní oddělení a dožaduje se pomoci proti nočním výtžníkům, kteří pravidelně ruší jeho noční klid, je tento považován za obtěžující osobu, která zdržuje maličkostmi, neustále si stěžuje a otravuje, při tom jde o takovou hloupost.

Nebo třeba podnikatel, který si v zaparkovaném vozidle zapomene tašku s doklady je po několika hodinovém vyšetřování a zapisování upozorněn , že si za ztrátu může vlastně sám a že pachatel stejně nebude s největší pravděpodobností dopaden. Přitom právě tyto dvě kategorie "obtížných" zákazníků policie chodí každé ráno do práce platí daně a právě oni přispívají policistovi na jeho výplatu. Proto by zejména oni měli za své peníze dostat také něco, co chtějí a potřebují. Mělo se jednat o akový přístup ze strany policie , který občan takto daňový poplatník uzná a ocení, protože mu to přinese do života klid a pocit bezpečí. Tedy přesně to

co si pod pojmem veřejná bezpečnost představují.

Ačkoliv se to policistům, denně se pohybujícím ve světě darebáků a vykuků všeho druhu muže, pod vlivem určité „porofesionální deformace“ zdát podivné, je většina občanů totiž opravdu bezúhonných. Bezúhonný občan celý den tvoří hodnoty, platí daně a chce mít klid. Ten spočívá zejména v tom, že když zaparkuje vozidlo před domem, tak ho tam ráno najde ve stejném stavu, v jakém ho tam zanechal. Když o víkendu odjede na chatu, tak mu mezi tím nikdo nevykrade byt, nepočmárá dům a neotráví psa.

Filmy, noviny i časopisy své konzumenty stále přesvědčují o tom, že svět je strašlivě nebezpečné místo, kde za každým rohem čeká finanční podvodník, terorista, nebo vrah. Skutečnost je ale trochu někde jinde. Většina lidí se totiž s žádným vysoce specializovaným a rafinovaným zločincem prostě nikdy nesetká a tudíž se ho ve skutečnosti ani nijak moc nebojí.

S čím se ovšem setká a čeho se bojí je vandalismus, krádeže a jiná drobná kriminalita, které policie říká bagatelní trestná činnost a nevěnuje ji potřebnou pozornost a tváří se, jakože vlastně o nic nejde. Pravý opak je pravdou jedná se o jeden z nejhlavnějších sociálních aspektů v práci policie a její spolupráce mimo jiné s obecní policií, občanskými sdruženími a dalšími složkami zainteresovanými na bezpečnosti a prevenci boje z touto „pouliční“ kriminalitou která, byť zdánlivě zanedbatelná, je hlavním motivačním stymulem při vytváření veřejného mínění na práci policie. Skutečná veřejná bezpečnost a veřejný pořádek totiž nastávají ve chvíli, kdy se cítíte bezpečně tam, kde žijete. A to také je jediným měřítkem úspěšnosti policie v této oblasti.

Kromě poklesu důvěry v policii měl tento stav odcizení za následek ještě jeden jev. Občané přestali vnímat kriminalitu jako problém, který se jich také týká. Paní která si stěžuje na opilce ví, že nemá vybíhat ven a v zoufalství začít opilcům energicky domlouvat. Okradený podnikatel ví, že kdyby chytil zloděje s rukou na svém kufříku, tak mu nesmí ublížit, protože od toho má přece policii. Jenomže ji tam, kde ji ve svém každodenním životě nejvíc potřebují, nevidí a tudíž nevidí ani výsledky její práce, přestože by byly sebelépe prezentovány.

Policejní sbory na celém světě musely v reakci na tyto disproporce začít znovu hledat cestu ke svým občanům. Bylo by krásné, kdyby se ulicemi procházeli usměvaví a vstřícní policisté ochotní s každým pohovořit a každému pomoci. V současné době, kdy se rozmáhá organizovaný zločin v přelidněných městech, to není dost dobře možné.

Řada zemí se s těmito sociálními aspekty v práci policie vypořádala tak, že policejní práci chápe ve dvou rovinách. Práce se závažnou kriminalitou je věcí vysoce odborné a pro veřejnost dále „neviditelné“ policejní práce, zatímco běžná pořádková služba je organizovaná a hodnocená poněkud jinak. Policisté vykročili na téměř zapomenutou cestu, která vede vstříc občanům a současně udržují vysokou odbornost, která je nezbytná. Chtějí znovu získat důvěru a probudit v lidech spící ochotu podílet se na věcech veřejného pořádku. Policejní práci se učí chápat také jako specifickou odbornou veřejnou službu, která vyžaduje specifické znalosti a dovednosti.

Snad nejpodstatnějším opatřením pro posílení pocitu bezpečí je však fyzická přítomnost policistů na ulicích. Je to opakovaná pravda, ale skutečně – podle zkušeností našich i zahraničních působí přítomnost policisty na ulici uklidňujícím dojmem na usedlíky a odstrašujícím na potencionální narušitele pořádku. Předpokladem samozřejmě je, že policisté se chovají korektně, dobře komunikují s občany, pohybují se pokud možno pěšky a nepřivírají oči před jevy, které občany trápí. Policista musí být schopen vyslechnout názory občanů, pomoci a pokud není pomoc v jeho kompetenci, slíbit předání podnětu svým nadřízením. Vedoucí činitelé policie by se měli aktivně účastnit práce v místní komisi pro prevenci kriminality (nebo komisi pro veřejný pořádek apod.) a podněty od občanů předávat výkonným orgánům města. Důvěra obyvatel v policisty také stoupá, jestliže se v dané oblasti pohybují stále stejní policisté, kteří svůj okrsek velmi dobře znají a mohou si kontakty s místními dlouhodobě budovat a to za úzké spolupráce s obecní policií a občanskými sdruženími. Je to ta dříve často omylná “místní a osobní znalost“ policisty který dříve jako územně odpovědný příslušník se snažil udržet v rajónu klid a pokud tohoto dosáhl byl kladně hodnocen. Oproti tomu dnešní policejní „management“ o územní odpovědnosti pouze hovoří a pokud by policista v rajonu nerozdal naplánovaný počet pokut dle systému “ber kde ber“ a nevyhledal nějakou trestnou činnost /třeba babku s taškou kukuřice/ je považován za nevyhovujícího a nikoho nezajímá, že v rajonu má klid a je lidmi oblíben a kdykoliv se na něho mohou obrátit. Toto je hlavní sociální aspekt v práci Policie ČR a obecní policie, být lidem nápomocen a vyvolávat v nich pocit bezpečí a jistoty a ne být strašákem a mechanickým strojem na vybírání pokut.

2.2 Současné problémy v práci Policie ČR a obecní policie

V teritoriu měst a obcí bezpečnost osob, majetku a ochranu veřejného pořádku zajišťuje především Policie ČR. Obecní policie jako výkonný orgán městského zastupitelstva se také z části podílí na těchto úkolech. Působí však především při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Vzhledem k tomu, že některé činnosti těchto dvou subjektů se překrývají je třeba řešit i otázku vzájemných vztahů, které je nutné koordinovat. Těmito formami koordinační činnosti jsou součinnost a spolupráce. Konkrétní formy součinnosti uskutečňované mezi jednotlivými odděleními Policie ČR a obecní policií lze dělit podle funkčního postavení jejich představitelů tedy buď mezi řídicími pracovníky nebo mezi pracovníky výkonnými a to s ohledem na společnou věcnou působnost.

Samotná úspěšnost a efektivnost práce obecní policie pramení z toho, že vedoucí pracovníci obecní policie využívají spolupráce s Policií ČR a přebírají zkušenosti a poznatky od zkušenějších funkcionářů Policie ČR. To zkvalitňuje jejich řídicí schopnosti a organizaci práce, zkvalitňuje se informovanost, což přispívá ke zlepšování bezpečnostní situace, dle které si rozdělují konkrétní úkoly, stanovují společný postup a přijímají adekvátní opatření.

Mimo tyto společné akce strážníci obecní policie zejména :

- kontrolují a postihují nesprávné parkování, přestupky chodců a cyklistů,
- v rámci postihu přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu využívají technických prostředků k zabránění odjezdu vozidel /tzv. botičky/ a nařizují odstranění /odtah/ vozidel, která tvoří překážku v silničním provozu, provádějí kontroly SPZ a RZ s ověřením v evidenci odcizených vozidel a značek,
- dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,

- provádí kontroly živnostenských provozoven, převážně restaurací se zaměřením na podávání alkoholických nápojů dětem a mladistvím, (dle §30 přestupkového zákona),
- ověřují v rámci prokázání totožnosti osob, zda tyto osoby nejsou v registru celostátně hledaných osob Policií ČR,
- zakročují proti pachatelům krádeží, násilníkům, výtržníkům, vandalismu a dalším negativním jevům a přispívají tak k ochraně občanů a jejich majetku,
- postihují přestupky proti VEŘEJNÉMU POŘÁDKU, nejčastěji:
  - rušení nočního klidu, znečišťování a zábor veř. prostranství,
  - neoprávněné odkládání odpadků a zakládání skládek,
  - kontrolují dodržování vyhlášek města a dalších nařízení,
  - dohlížejí na přechodech pro chodce, přednostně v blízkosti škol a zabraňují tak dětem v nebezpečném přecházení vozovky,
  - zajišťují pořádek při kulturních a společenských akcích pořádaných městy a obcemi, ale i tam, kde je předpoklad narušení veřejného pořádku,
- působí preventivně v oblasti páčání trestné činnosti.

Represivní charakter činnosti obecní policie je zejména uplatňován jak jsem již výše uvedl v oblasti dodržování pravidel bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a veřejného pořádku. Obecní policie v součinnosti s Policií ČR na mnoha místech republiky využívá ke své činnosti městský kamerový dohlížecí systém. Tento technický prostředek obecní policie využívá v součinnosti s Policií ČR ke zvýšení bezpečnosti občanů, k prevenci a potírání kriminality a sledování dopravní situace na exponovaných místech města. Jedná se o technický systém obsluhovaný strážníkem na operačním středisku městské policie, který vyhodnocuje z televizního obrazu stupeň nebezpečnosti chování závadových osob nebo stupeň ohrožení občanů a předává tyto informace hlídkám strážníků obecní policie nebo policistů Policie ČR. Kamerovým monitoringem se snižuje kriminalita a zvyšuje pocit bezpečí u občanů. Tím vzrůstá důvěra občanů v policii. Kriminalita se sice přesouvá do jiných - vedlejších ulic, lokalit, ale na to reaguje obecní policie a Policie ČR operativně jinými opatřeními. Policie ČR a obecní policie zefektivnila instalací městského dohlížecího kamerového systému svou práci a vzájemnou součinnost.

Dalším významným technickým prostředkem v boji s trestnou činností je ochrana majetku osob. Strážník na operačním středisku městské policie obsluhuje pult centralizované ochrany a tak sleduje za nedošlo k narušení objektu zabezpečeném elektronickou signalizací. V případě narušení vysílá na místo motorizovanou hlídku.

Spolupráce mezi výkonnými strážníky a policisty se odehrává při každodenním výkonu služby. Hlídky Policie ČR Kolín a obecní policie jsou po celou dobu služby ve vzájemném radiovém spojení a informují se vzájemně o páčání nežádoucí činnosti. Policisté ČR, tak mohou bezprostředně reagovat na žádosti obecní policie a zároveň mohou sami potřebnou součinnost požadovat. Oboustranná výpomoc se zejména uplatňuje při hromadném narušení veřejného pořádku, při pronásledování pachatelů po horké stopě nebo při výjezdech k narušeným objektům, které jsou napojeny na PCO.

Jestliže strážníci Obecní policie zjistí při výkonu služby, že byl spáchán trestný čin, nebo je důvodné podezření z jeho spáchání, zajišťují do příjezdu hlídky Policie ČR místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob.

Ve vzájemném telefonickém kontaktu jsou dozorčí služby a velitelé směn, kteří v pracovní i mimopracovní době organizují činnost hlídek. Tito si vzájemně předávají informace o bezpečnostní situaci v teritoriu, operativně reagují na nově vzniklé situace a činí opatření při narušení veřejného pořádku. Vzájemně si předávají informace z evidenčních systému a počítačových databází. Vzájemně si vyměňují informace o hledaných a pohřešovaných osobách s ohledem na místní a osobní znalost policistů a strážníků. V případě, že nelze z důvodů zatíženosti hlídky Policie ČR tuto vyslat na místo spáchání trestného činu, nebo jiné události, vyjíždí na místo hlídka obecní policie, která na místě provede potřebné úkony v rámci svých pravomocí a zajišťuje do příjezdu hlídky Policie ČR místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob.

Na základě vzájemné dohody řeší obecní policie veškeré přestupky proti majetku spáchané krádeží v obchodech a supermarketech.

2.3 Bezpečnost a prevence

K zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku vytváří policie koncepční systémy, jejichž hlavní cílem je zvyšování bezpečnosti občanů a zajišťování ochrany společnosti proti kriminalitě ve všech jejích formách. Již dlouhodobě k těmto prioritám náleží zejména závažná hospodářská kriminalita, korupce, terorismus, extremismus, nelegální migrace, kriminalita zločineckých organizací včetně obchodu s lidmi, protiprávního jednání v oblasti omamných a psychotropních látek, padělání a nelegální obchod se zbraněmi, kriminalita mládeže, loupeže, krádeže vloupáním a krádeže aut a věcí z nich a v neposlední řadě porušování pravidel provozu na pozemních komunikacích. Vedle všech zákonných represivních prostředků slouží k účinnému potlačování kriminality také nástroje preventivní politiky. Prevence kriminality se zabývá příčinami trestné činnosti i dalších sociálně patologických jevů a nerepresivními prostředky se snaží omezovat příležitosti a motivy k jejímu páčání. Oblast prevence kriminality zahrnuje všechny aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty, které se zaměřují na ovlivňování kriminogenních podmínek a na potenciální i faktické pachatele i oběti trestné činnosti. Kromě zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality je cílem preventivních opatření také zvyšování pocitu bezpečí občanů. Největší účinek zaznamenávají preventivní aktivity u nejrozšířenějších a občany nejvíce zatěžujících typů trestné činnosti, tj. u majetkové a násilné kriminality.

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páčání trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky. Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců-objektů preventivního působení.

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejefektivnější působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR.

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární, terciární úrovni.

Pojem „**komunity policing**“ se v praxi naší policie během posledních let střídavě objevuje a zase mizí, aniž by současně mizel i jeho obsah. Ten je totiž srozumitelný, nadčasový a pro každého policistu přijatelný. Zatímco, jak se zdá, v západní Evropě pojem zdomácněl a mezi policisty je známý jako zastřešující pro řadu různých postupů zohledňujících komunikaci s občany, mezi našimi policisty se zatím příliš neujal. Tomu, co představuje, říkají totiž obvykle jinak. Community policing může znamenat **k o m u n i t n í** přístup k policejní práci, policejní práci orientovanou na službu veřejnosti, anebo společenskou policejní činnost. Zatímco předmětem zájmu tradičních policejních strategií je protiprávní chování, předmětem zájmu community policing jsou následky, které kriminalita způsobuje, vzniklé škody a potencionální hrozby.

Jednoduše řečeno je to souhrn takových policejních přístupů, které dokáží identifikovat a pojmenovat řadu problémů v oblasti veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti. V návaznosti na označení jevů pak policie navrhne možnosti opatření jevům předcházející a to nejen vlastních, tedy policejních, ale i takových, na kterých se bude podílet široká veřejnost. Na základě komunikace mezi všemi zmíněnými- tedy policií i veřejností, vznikne řada aktivit, které jsou zaměřené především na odstraňování příčin těchto problémů. Policie se tak chová proaktivně, předchází kriminalitě tím, že navrhuje na základě svých znalostí a zkušeností taková opatření, která jí zamezí už při jejím vzniku. Pojem jak je zřejmé, nemá ani jednotnou definici, ani jednotný obsah a může se stát, že si pod ním každý zasvěcenec představí něco trochu jiného. Někoho ihned napadne, „Aha, tedy prevence!“ , jiného „ To je obchůzkář, který zná svůj okrsek a lidi v něm ...“, další „ Znamená to snad , že do policejní práce mluví kdekdo ?“ Je to tím, že community policing je spíše filozofie než taktika nebo nějaký specifický přístup. A jako filozofie také pracuje s určitým teoreticky odůvodněným názorem na své okolí a postavení člověka- v tomto případě policisty- v něm. Koncept je vždy naplňován v lokálních variantách, které spojují (mimo jiné) tato základní východiska:

- Policejní práce orientovaná na sociální aspekty sociální spolupráce a službu veřejnosti nenahrazuje standardní práci policie na základních útvarech, ale doplňuje ji a významně usnadňuje
- Policisté jsou k proaktivní činnosti motivováni částečným přenesením zodpovědnosti za bezpečnostní situaci v „jejich“ lokalitě, s čímž souvisí i relevantní část rozhodovacích pravomocí a zlepšení spolupráce s obecní policií s ohledem na sociální aspekty bezpečnostní práce

-Preventivní aktivity jsou stejnoměrně delegovány na každého policistu v rámci jeho běžných služebních povinností. Je však třeba, aby v lokalitě působili dlouhodobě stejní policisté, aby měli dostatek času získat dobrou místní znalost, a aby občané mohli dobře poznat „svého policistu“.

2.4 Postavení policistů ve společnosti - komunitě

Termín komunita nahrazuje obvyklý český výraz společenství- společenství lidí, které vzájemně cosi spojuje. Většinou se nám vybaví nejrůznější komunity náboženské, národnostní nebo terapeutické. Lidi ovšem může spojoval i něco zcela prozaičtějšího. V našem případě je to příslušnost k nějaké lokalitě. Může jít o obec nebo město, ve kterém ti lidé prostě bydlí, pracují nebo se tam z nějakých jiných důvodů vyskytují.

A vyskytuje se tam také policejní oddělení, stanice, nebo prostě jen policista, který organizaci prezentuje. Mezi každodenní problémy, radosti a starosti této obce patří samozřejmě i otázky veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku. Každý ze společenství má nějakou představu o tom, jak by měla být jeho bezpečnost zajišťována, kdo by to měl dělat a jak on sám se na ní má a může podílet.

Budou-li se všichni chovat modelově podle filozofie community policing, pak policie bude s veřejností aktivně komunikovat a nebude se chovat pouze reaktivně-tedy vyšetřovat a řešit kriminalitu, která již nastala. Veřejnost pak přijme svůj spravedlivý díl odpovědnosti za vlastní bezpečnost a bezpečnost celého společenství.

Policie nebude považována za jedinou složku, která se o bezpečnost má, může a proto musí starat.

Veřejnost oproti tomu bude policií brána jako rovnoprávný partner, na kterého je možné delegovat část odpovědnosti za oblast kontroly kriminality a pochopitelně i veřejného pořádku. Kdo se pod pojmem veřejnost skrývá ? V podstatě každý, kdo se podílet na řešení problémů chce, přináší něco podnětného a přijme svůj spravedlivý díl odpovědnosti. Ta se projevuje zejména tím ,že disponujeme nějakou schopností cokoliv řešit nebo se na řešení spolupodílet. Výsledkem takové spolupráce v rámci celého společenství mohou být například nejrůznější situační opatření od organizace obchůzkové služby přes kvalitní technické zabezpečení až po architektonické úpravy veřejných prostranství.

O nutnosti posílení spolupráce policie s veřejností při výkonu policejní práce nemůže být sporu. Je to cesta , která se před policií ukazuje jako otevřená a schůdná a je tedy nutné po ní kráčet. Nabízí se samozřejmě otázka, kteří policisté budou těmi kráčeji. Kdo konkrétně má s veřejností spolupracovat . Odpověď „každý, kdo s ní přijde do kontaktu“ se přímo sama nabízí , ale je tak široká, že je zřejmé, že tento stav hned tak nenastane. Tak kdo tedy?

Filosofie community policing je v různých zemích prakticky realizovaná různě. Holanďané zpřístupnili policejní služebny občanům v takové podobě , aby je rádi navštěvovali a neváhali se přijít podělit se svými poznatky a problémy . Kanadští policisté se zaměřují na veřejné konzultace s občany, jsou členy různých místních rad a komisí . Policisté ve Velké Británii jsou školeni a důsledně připravováni na systematickou dlouhodobou práci v určité lokalitě nebo sociální skupině. V řadě zemí existují mezi policisty jednotliví lidé, kteří se zabývají spoluprací s občany, jejich sdruženími a přenášejí tyto informace k řídicím policejním složkám.

V České republice byly od devadesátých let minulého století za účelem komunikace policie s veřejností zřizovány tzv. Preventivně informační skupiny (PIS). Vytvořila se tím síť okresních a krajských specialistů na informování veřejnosti o práci policie a současně možnostech ochrany před trestnou činností. Úloha těchto specialistů a objem jejich činnosti se v průběhu let vyvíjely. Postupně se stali i realizátory primárních preventivních programů v té podobě, jakou známe z občanského sektoru, včetně zaměření na obvyklou cílovou skupinu- děti a mládež. Na základě velké poptávky po možnostech ochrany majetku před odcizením

a poškozováním začali zřizovat „ poradenské místnosti“. Současně s tím specializovali na informování veřejnosti prostřednictvím médií. V současné době jsou při všech KS Policie ČR specialisté na prevenci i specialisté informování veřejnosti. V rámci některých OŘ jsou tyto činnosti také rozděleny mezi dva (výjimečně i více) policisty, ale řada OŘ disponuje pouze jedním specialistou-preventistou a tiskovým mluvčím současně. Česká policie tedy své pracovníky pro prevenci a komunikaci s veřejností má u mnohých policistů to vyvolává poněkud zkreslený dojem, že tím je preventivní činnost policie vyřízena. To je ovšem interpretace poněkud nešťastná. Zabezpečení komplexní prevence v rámci jednoho okresu jedním člověkem, který je současně imagemakerem je pochopitelně nemožné. Tento člověk se navíc nepohybuje přímo v terénu, nekomunikuje s občanem na ulici a jeho role je spíše konzultační a poradenská. Je to koordinátor disponující znalostmi o preventivní síti daného okresu nebo kraje a možnostech jednotlivých partnerů. Pro ostatní policisty může poskytovat kompletní preventivně - poradenský servis, mapovat poptávku veřejnosti a navrhnout formy praktických výcviků a přednášek v oblasti prevence. Současně by měl vytvářet informační materiály preventivního charakteru podle potřeb daného regionu a zaměřovat se na vytváření komplexního „ obrazu o firmě“ směrem k veřejnosti a médiím. Zvýše uvedeného vyplývá, že tato profese má jasně dané limity a není možné od ní očekávat víc, než je schopná dávat. Jedním z úkolů, který se před námi jasně ukazuje, je najít

v policejním sboru ty policisty, kteří budou těmi přímými komunikátory s občanem a budou jimi hned.

2.5 Hlavní sociální aspekty spolupráce Policie ČR a obecní policie na úseku prevence

Sociální a situační přístupy v rámci spolupráce obecní policie a policie ČR se vzájemně doplňují v primární, sekundární, terciární prevenci.

Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže (využívání volného času, možnost sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách ve školách a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachatelé nebo oběti trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na sociálně patologické jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gemblerství, povalečství, vandalismus, internetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení...). Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Odpovědnost za oblast primární a sociální prevence spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciární prevence je s ohledem na odbornou náročnost jednotlivých aktivit záležitostí resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a v některých souvislostech i Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva

zdravotnictví. Ve specifické části populace působí i Ministerstvo obrany.

Z hlediska sociálních aspektů jsou nejefektivnější programy prevence kriminality na místní úrovni. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, Policie ČR a obecní policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programů je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky. Za realizaci programů prevence kriminality nesou odpovědnost obecní zastupitelstva.

Součástí tvorby programů prevence kriminality na místní úrovni, jak je každý rok ve svém dotačním programu vyhláší Ministerstvo vnitra, jsou i zmíněná sociologická šetření. Řada měst do programů zařazených nebo se o zařazení ucházejících, zadala výzkumným pracovištím zhotovit analýzy. Ty se konají opakovaně jsou srovnatelné a poskytují dobrý přehled o vývoji situace v konkrétní lokalitě. Výsledky těchto analýz jsou pochopitelně rozdílně město od města, protože smyslem je mít přehled právě o místní situaci. Přesto lze ve všech najít několik shodných sociálních aspektů:

- Občané se cítí dobře a bezpečně tam, kde se mohou vzájemně spolehnout jeden na druhého
- Občané nehodnotí policii jen podle výslednosti, ale také podle snahy a ochoty problémy pojmenovat a řešit,
- Pěší hlídky policistů považují občané za jedno z nejdůležitějších preventivních opatření,
- Občané chtějí být systematicky informováni o bezpečnostní situaci ve městě a opatřeních, která samospráva přijímá pro její zlepšení,
- Nejvíce ohrožení se občané cítí, jak už bylo zhora uvedeno, kapesními krádežemi, krádežemi aut a vloupáním do aut a bytů, chat a domů

Sociální aspekty ve spolupráci obecní policie a Policie ČR jsou hlavním hodnotícím kritériem a jsou motivujícím prvkem při vytváření nových programů majících za cíl bezpečnost obyvatelstva a ochranu majetku. Jedním z těchto programů je i program „**Bezpečná lokalita**“.

Tento program je občanům předkládán jako celostátní preventivně osvětová akce k ochraně majetku a osob. Je patrné, že bezpečná lokalita se nedá vytvořit pouze zabezpečením objektů fyzických a právnických osob, odstraněním nepřehledných zákoutí, alarmovým osvětlením před vchody do domů apod. Úsilí samotných občanů musí mít návaznost na bezpečnostní opatření a finančně nákladnější projekty prevence kriminality, které realizují volení představitelé měst a obcí.

Jde zejména o:

- zřizování městských kamerových dohlížecích, geografických, informačních a vyhledávacích systémů,
- zabezpečení objektů a jejich připojení na pulty centralizované ochrany (PCO) policie nebo obecní policie či bezpečnostních agentur a optimální využití PCO v práci obou policí, hasičů a záchranné služby,
- rozšiřování a zkvalitňování veřejného osvětlení,
- zřizování hlídaných parkovišť,
- vytváření bezpečných nákupních zón a center zábavy,
- technické vybavení obou policí,
- zřizování, provoz a údržba zájmových klubů, dětských hřišť, sportovišť pro nejrůznější volno časové aktivity dětí a mládeže.

Program „Bezpečná lokalita“ je praktickou ukázkou partnerství veřejného a soukromého sektoru, program nabízí občanům odbornou pomoc při výběru typu a rozsahu zabezpečení a jistotu, že přijímaná opatření dosahují standardů kvality. Program má všechny předpoklady jak přispět k postupné pozitivní změně v chování obyvatel k vlastnímu i společnému majetku a jeho následné ochraně. Program vhodně doplňuje ostatní programy prevence kriminality na místní úrovni především zájmem a iniciativou konkrétních občanů řešit bezpečnostní otázky a situace ze zdola. V neposlední řadě pak otevírá nový prostor pro další spolupráci obecní policie a Policie ČR a za účasti široké veřejnosti dostává tato spolupráce nový sociální rozměr.

2.6 Shrnutí poznatků

V předchozích statích jsem se snažil pojednat o historii a současnosti policie a zachytit její postavení ve společenském vývoji do současnosti.

Z uvedeného vyplývá, že práce policie a sociální aspekty spolupráce s jinými složkami a občanskými sdruženími má značné rezervy a to především ze strany policie, která musí přehodnotit své priority

a postoje k těmto kooperujícím prvkům. Musí se odklonit od stávajícího nepřítrenivého trendu a najít cestu k široké veřejnosti, působit hlavně na poli prevence a snažit se, aby boj s negativními jevy ve společnosti byl věcí veřejnou. Bude-li kladen větší důraz na sociální aspekty práce policie dostane její činnost nový lidský rozměr. V současnosti se však stále odsouvá otázka prevence, není doceněn její celospolečenský význam a její provádění jednotlivými policisty není nijak hodnoceno. Policisté jsou hodnoceni podle počtu vybraných pokut, počtu vyhledaných a objasněných případů a prevence je prováděna hlavně tiskovými mluvčími při kontaktu

s medii.

3. Návrhy na zlepšení vztahů Policie ČR a obecní policie

Jak již napovídá název této kapitoly je mým záměrem poukázat na možnosti zlepšení vztahu Policie ČR a obecní policie a to především legislativní úpravou, kdy by povinnost spolupráce byla přímo dána v zákoně o Policii č. 283/1991 Sb., tak jak je to v zákoně o obecní policii č. 553/1991 Sb., a rovněž tak posílením pravomocí strážníků obecní policie a to nejen v dopravě, ale i na úseku ochrany veřejného pořádku k čemuž přispěla i novela zákona o obecní policii z.č.311/2002 Sb.

3.1 Obecné návrhy možných legislativních změn

Myslím si, že současná úroveň právní úpravy v oblasti součinnostních vztahů služby pořádkové policie a obecní policie má některé nedostatky. Normativní akty mnohdy obsahují jen základní pravidla a nezbytné vztahy mezi těmito subjekty. Domnívám se, že by měla být přímo v zákoně č. 283/1991 Sb., o Policii ČR stanovena povinnost spolupracovat s obecní policií tak jak je tomu v zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii, přičemž další podrobnosti součinnosti by byly uvedeny v nařízení vlády č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii.

Dále se domnívám, že by měly být dále posíleny pravomoci strážníků

na úseku dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu. Přestože byl zákonem č. 311/2002 Sb., novelizován zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii s účinností od 1. 1. 2003, který postavení obecní policie zvýhodnil a umožnil v širší míře přispívat k zajištění bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, již dnes lze navrhnout další legislativní změny. Myslím si, že by strážníci obecní policie v rámci dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu mohli vyzvat účastníky silničního provozu k provedení orientační dechové zkoušky na přítomnost alkoholu v dechu a v případě, že tato orientační zkouška vyzní pozitivně, nebo se řidič odmítne této zkoušce podrobit, předat věc ke zpracování službě pořádkové policie. Tento návrh by měl jistě širokou podporu u veřejnosti, protože sama společnost cítí potřebu s tímto negativním jevem bojovat.

Myslím si, že další problematickou oblastí je přesné vymezení místní působnosti městské policie. To znamená, že strážník městské policie je ve své činnosti pevně vázán hranicemi obce. Problém vidím především v tom, že v případě pronásledování vozidla, které překročí hranice obce je strážník povinen zastavit a pronásledované vozidlo nechat ujet. Navrhoval bych možnost pronásledování vozidla i mimo obec. Jednalo by se o taxativně vymezené případy a vždy by byl nutný souhlas vedoucího směny městské policie. Tato změna by mohla být zanesena do zákona o obecní policii.

Myslím si, že zákon č. 311/2002 Sb., kterým se novelizoval zákon č. 553/1991 Sb., přinesl mnoho nových prvků do koncepce obecní policie. Rozšíření pravomocí obecních strážníků v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti a plynulosti silničního provozu je přirozeným důsledkem snahy /podporované i Policií ČR/, aby měla obecní policie v územním obvodu obce co nejširší pravomoci k zajištění místního pořádku.

Vzhledem k tomuto trendu, kdy jsou pravomoci strážníků posilovány shledávám nutným zvýšit kvalifikační a odborné požadavky na strážníky. Myslím si, že současný šesti týdenní kurz nemůže strážníkům poskytnout kvalitní profesní přípravu, neboť rozsah znalostí strážníka nutných k výkonu oprávnění a povinností, jak je uvedeno ve vyhl. MV č. 88/1996 Sb., je velmi široký a nelze si za tak krátkou dobu vytvořit ucelený přehled v právních normách a tyto správně v praxi aplikovat. Navrhuji kurz prodloužit a výuku rozdělit na teoretickou a praktickou část. Prodloužením kurzu strážníků by se obcím sice zvýšily náklady, ale myslím si, že by se jednalo o dobrou investici, neboť obecní policie zastupuje obec navenek a podle její činnosti pak lidé hodnotí i činnost obce.

Samotná úroveň právní úpravy ovlivňuje součinnostní vztahy pouze v případě oboustranného zájmu a dobré vůle subjektů Součinnosti. Nelze tedy opomenout, že zásadní roli v efektivnosti součinnosti služby pořádkové a městské policie hraje lidský faktor a to jak na úrovni řídicích tak hlavně na úrovni pracovníků výkonných.

3.2 Konkrétní návrhy na zkvalitnění součinnosti

V současné etapě rozvoje společnosti jsou kladeny vyšší nároky na plnění úkolů Policie ČR. Samotná Policie ČR není schopna bez efektivní spolupráce dalších subjektů tyto úkoly zvládnout. Ochrana společenských vztahů před jejich narušováním si vyžaduje komplexní a efektivní přístup zejména Policie ČR a obecní policie. Podle mého názoru je efektivnost součinnosti služby pořádkové policie a obecní policie největší měrou ovlivňována vzájemnými vazbami a vztahy mezi jednotlivými pracovníky. Z tohoto důvodu by měly být posilovány kladné prvky lidského činitele

a zároveň by měla být snaha odstranit prvky záporné. Myslím si, že by mělo docházet k pravidelným společným poradám, kde by se vyhodnocovali společné akce, kde by strážníci a policisté poukázali na nedostatky v součinnosti a na problémy, které brání efektivní spolupráci a zároveň by zde mohli navrhnout jakým způsobem tyto problémy řešit. Dále by zde mohli policisté volnou formou vysvětlit strážníkům otázky z kriminalistiky, práce na místě činu apod.. a strážníci by je naopak informovali o možnostech využití technického vybavení obecní policie. Vedoucí obou subjektů by zde poukázali na úspěšné provedení společných zákroků a rovněž by poukázali na případné nedostatky v součinnosti obou subjektů. Policisté by strážníky informovali o stavu a druhu kriminality, o místech s častým výskytem kriminality tak, aby se strážníci mohli na tyto lokality přednostně zaměřit. Dalším smyslem těchto porad by mělo být sjednocení a koordinace postupů jednotlivých základních útvarů v daném teritoriu a obecní policie při odhalování a řešení přestupků a to především v zájmu komplexního zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Policisté Policie ČR by také měli průběžně dle aktuální situace informovat výkonné a řídicí složky obecní policie o pachatelích trestné činnosti, kteří jsou na útěku a je po nich vyhlášeno celostátní pátrání o pohřešovaných osobách, odcizených vozidlech apod. Tato potřeba vyplývá z obdobného charakteru činnosti Městské policie Kolín, přičemž v terénu se pohybuje přibližně stejný počet strážníků jako policistů a tudíž se dá efektivněji reagovat na vzniklou situaci.

Neméně důležitým faktorem, který ovlivňuje vzájemné vztahy pracovníků obou subjektů je společný zájem vykonávat mimopracovní aktivity. Tyto aktivity jsou založeny na společném druhu zábavy a trávení volného času. Policisté a strážníci se nejčastěji potkávají v posilovně , plaveckém bazénu a při bojových sportech.

Výše uvedená opatření nemohou postihnout všechny druhy činností

vznikajících při realizaci součinnosti služby Policie ČR a obecní policie a to s ohledem na rozsáhlost a rozmanitost činností. Návrhy na zkvalitnění součinnosti vycházejí ze stávající úrovně a vyplývají ze snahy zefektivnit spolupráci Policie ČR a obecní policie a zkvalitnit její sociální aspekty.

3.3 Shrnutí poznatků

Z uvedeného vyplývá, že legislativní rámec spolupráce Policie ČR a obecní policie je nedostatečný, neboť tyto vztahy a spolupráce probíhají spíše na základě dobrovolnosti, nejsou dostatečně ošetřeny zákonem. Jeví se jako velmi nutné tyto vztahy upravit podrobnější právní normou, neboť jak ukazuje současný vývoj je toto nezbytné.

Z á v ě r

Vztah mezi Obecními a městskými policiemi na straně jedné a Policií ČR na straně druhé, musí být vztahem partnerským, vztahem, který vyplývá z dělby rolí a vzájemného doplňování své působnosti, nikoliv vztahem postaveným na duplicitě působnosti a už vůbec ne na vzájemné konkurenci a její sociální aspekty musí zřetelně plnit svoji roly.

Zatímco Policie ČR je prioritně zaměřena na boj s trestnou činností, prioritou městských policií má být oblast veřejného pořádku. Výsledná spolupráce musí plně uspokojovat potřeby obyvatelstva na úseku bezpečnosti a ochrany majetku a zdraví.

Tak jako dojde novým služebním zákonem ke zpřísnění kvalifikačních předpokladů pro policisty Policie ČR, je možné uvažovat o obdobném přístupu i v případě strážníků, zejména pak s eventuálním rozšiřováním pravomocí obecních policií. Prioritou pro obecní policii a Policii ČR do budoucna musí být odbornost, morálně volní způsobilost a profesionalita výkonu služby a z nich plynoucí důvěra ze strany občanů k oběma bezpečnostním sborům. Spíše než zaměření se výhradně na sankce v podobě pokut, by se základním prvkem působení obecní policie měla stát preventivní činnost a partnerský vztah z občany. Vedle toho však platí, že důslednost v oblasti přestupků proti veřejnému pořádku a v oblasti dodržování pravidel bezpečnosti a plynulosti silničního provozu je důležitou a nedílnou součástí činnosti obou bezpečnostních sborů.

Součinnost mezi Policií ČR a složkami obecní policie se vyvíjí již více než dvanáct let. Do jaké míry se tato součinnost jeví efektivní a pro

společnost prospěšná závisí na faktorech a sociálních aspektech, které jsem se snažil v této práci popsat.

Z počátku sice panovaly u veřejnosti určité rozpaky a obavy, jaké pravomoci a povinnosti strážníkům svěžit a zda vůbec je obecní policie potřebná, zda nebude účelnější finance vynaložené na obecní policii lépe využít pro blaho obce na potřebnější účel. Nebyla to však jenom veřejnost, kdo se nad zřízením obecní policie pozastavoval, ale i v řadách Policie ČR nebyl názor jednotný. Část policistů to z počátku chápala i jako projev určité nedůvěry, nepřímo vyslovený Policii ČR ze strany samospráv. Uplynulo více než dvanáct let a ukázalo se, že strážníci obecní policie si svoji, dnes již nezastupitelnou úlohu ve společnosti plní. Svoji každodenní obětavou prací si získali respekt a to nejen u veřejnosti, ale i v řadách Policie ČR. Lze to připsat i tomu, že se zkvalitnil výběr, rozšířily se její pravomoci a zvýšila se profesionalita samotného výkonu služby. Lze, říci, že dnes si Policie ČR neumí bez spolupráce s obecní policií výkon služby ani představit.

Závěrem bych tedy uvedl, že vztah obecní policie a Policie ČR je v systému bezpečnostních služeb v daném teritoriu vztahem partnerským a naplňujíc sociální aspekty spolupráce přispívá k potlačování negativních společenských vlivů. V důsledku toho dochází ke zlepšování bezpečnostní situace a tím k zajištění základní lidské životní potřeby pocitu bezpečí.

RESUMÉ

Můj zájem i mé profesní postavení mne přivedli k tomu, že jsem si za téma své bakalářské práce zvolil spolupráci Policie ČR a obecní policie a její sociální aspekty, neboť se s touto problematikou denně setkávám a jsem přesvědčen, že dokáži objektivně posoudit jak její výhody a přednosti, ale i úskalí a rezervy, které je nutné řešit.

Cílem mé práce bylo přiblížit současnou právní úpravu, postavení těchto bezpečnostních složek ve společnosti, jejich poslání a zdůraznit nezastupitelnost jejich rolí v kontextu s požadavky současné společnosti.

V úvodu práce jsem se zabýval právním rámcem spolupráce Policie ČR a obecní policie a obecnými formami, které díky dobrým vztahům jdou až nad rámec legislativních mezí a zřetelně naznačují nutnost nové právní úpravy.

Druhá kapitola je zaměřena na současný stav obou složek policie a sociálních aspektů jejich práce a negativních trendů ve spolupráci s veřejností. Na jejichž základě je v očích veřejnosti modelován nepříliš příznivý obraz policie a poukazují na nutnost cesty k pozitivním změnám a kladení většího důrazu na prevenci a spolupráci s veřejností.

V třetí kapitole se zabývám návrhy na zlepšení součinnostních vztahů policie a snažil jsem se poukázat na konkrétní a obecné návrhy možných změn.

V závěru jsem chtěl upozornit na nutnost nových trendů v práci samotné policie a spolupráci s obecní policií, občanskými sdruženími a organizacemi na úseku prevence kriminality.

ANOTACE

Tématem mé závěrečné bakalářské práce je poukázat na nutnost spolupráce Policie ČR a obecní policie a jejich sociálních aspektů. Upozornit na její nedostatky a nepříznivé trendy, které vedou k negativním tendencím ve vztahu veřejnosti k práci policie.

Záměrem mé práce je ukázat nutnost prevence a spolupráce s veřejností a provedení nutných legislativních změn.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost, komunita, legislativa, policie, prevence, sociální aspekty, společnost, součinnost, veřejný pořádek.

ANNOTATION

The subject of my final bachelors thesis is to show the necessity of cooperation between the Czech Republic Police and the general police and its social aspects. To point out its deficiencies and adverse trends, which lead to negative tendencies in the public's relationship to police work.

The aim of my work is to show the necessity of prevention and cooperation with the public and performance or necessary legislative changes.

KEYWORD

Safety, community, legislation, police, prevention, social aspects, society, coordination, public peace.

Seznam použité literatury

1. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění změn a doplňků.
2. Zákon 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění novel a doplňků
3. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích/obecní zřízení/, ve znění novel a doplňků.
4. Zákon č.132/2000 Sb.,o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze.
5. Nařízení vlády č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii.
6. Vyhláška MV ČR č. 88/1996 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii.
7. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 28/1997, kterým se vydává vzor Dohody o vzájemné spolupráci „mezi městem /obcí/ a místně příslušným útvarem Policie ČR“.
8. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 9/1998, kterým se stanoví postup Policie ČR při zajišťování výcviku strážníků obecní /městske/ policie k výkonu oprávnění a používání donucovacích prostředků.
9. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 120/2002, kterým se stanoví zásady pro činnost výkonných organizačních článků služby pořádkové policie,čl.2
10. MACEK, P., HÁJEK, V.: Obecní policie II, Praha: Policejní Akademie ČR, 2003,147s. ISBN 80-7251-133-5
11. MACEK, P. a kol.: Pořádková činnost policie. Obecná část. 3. upravené vydání Praha: Policejní Akademie ČR, 2000,61s. ISBN 80-7251-017-7
12. MACEK, P., FILÁK, A.: Pořádková činnost policie. Obecná část. Praha: POLICE HISTORY, 2002,1s. ISBN 80-86477-10-X

13. MACEK, P., HÁJEK, V. Obecní policie. 2. rozšířené vydání, Praha: Policejní Akademie ČR, 2003,144s. ISBN 80-85981-78-5
14. MACEK, P. a kol. Pořádková činnost policie. Zvláštní část. 3. přepracované vydání Praha: Policejní Akademie ČR, 2000,62s. ISBN 80-7251-051-7
15. MACEK, P. a kol. Bezpečnostní služby. 1. vydání Praha: Příbramská tiskárna s.r.o. , 2001
16. SKARKA, O. Obecní policie 1 díl, učebnice pro profesionální přípravu strážníků obecních a městských policíí. POLIS soukromý vzdělávací institut. Příbram: Příbramská tiskárna s.r.o. 1999
17. SKARKA, O. Soubor otázek ke zkoušce strážníka platné od 1. ledna 2003, POLIS soukromý vzdělávací institut. příbram: Příbramská tiskárna s.r.o. 2003
18. ČECHMÁNEK, B., HORZINKOVÁ, E. Zákon o Policii České republiky a související předpisy. 2. doplněné vydání. Praha: Eurounion, s.r.o. 2001
19. Internet: www.mvcr.cz, www.polac.cz